

* D F F - 0 0 1 - 0 0 1 5 4 9 *

DFE-001-001549

Seat No. _____

Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

May/June - 2015

Political Science : Paper - XV

(Local Government in India)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001549

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોનાં ઉત્તર મુખ્ય ઉત્તરવહીમાંજ આપવાનાં રહેશે.

1 M.C.Q.

20

(1) બ્રિટિશ ભારતમાં સ્થાનિક સ્વરાજ્યના પિતા તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?

- (A) મેકોલ
- (B) ડેલહાઉસી
- (C) લોર્ડ રિપન
- (D) વેલેસ્લી

(2) કઈ સમિતિએ સ્થાનિક શાસન માટે ત્રિસ્તરીય માળખું સૂચવ્યું હતું ?

- (A) અશોક મહેતા સમિતિ
- (B) કોઠારી સમિતિ
- (C) બળવંતરાય મહેતા સમિતિ
- (D) નગરવાલા સમિતિ

(3) બ્રિટિશ સરકારે સત્તાના વિકેન્દ્રીકરણ માટે કયા કમિશનની જાહેરાત કરી ?

- (A) રોયલ
- (B) સાયમન
- (C) મોન્ટેગ્યુ
- (D) મેકોલ

(4) “સાચું ભારત ગામડાઓમાં વસે છે.” એવું કોણે કહ્યું હતું ?

- (A) નેહરુ
- (B) મહાત્મા ગાંધી
- (C) ડો. આંબેડકર
- (D) સરદાર પટેલ

- (5) 73મો બંધારણીય સુધારો (પંચાયતી રાજ) કઈ સાલથી અમલમાં આવ્યો ?
 (A) 1950
 (B) 1970
 (C) 1993
 (D) 1965
- (6) બંધારણની કઈ અનુસૂચિમાં પંચાયતી રાજની જોગવાઈ છે ?
 (A) 12મી
 (B) 11મી
 (C) 13મી
 (D) 10મી
- (7) ગ્રામસભાથી ભારતમાં કેવા પ્રકારના શાસનની શરૂઆત થઈ ગણાય ?
 (A) પ્રત્યક્ષ લોકશાહી
 (B) અમલદારશાહી
 (C) ગ્રામશાહી
 (D) રાજશાહી
- (8) સમગ્ર ભારતમાં પંચાયતી રાજનું માળખું કેટલા સ્તરનું છે ?
 (A) 5
 (B) 3
 (C) 4
 (D) 2
- (9) સ્થાનિક સરકારની સંસ્થાઓમાં _____ ટકા બેઠકો મહિલાઓ માટે અનામત હોય છે ?
 (A) 30%
 (B) 32%
 (C) 33%
 (D) 35%
- (10) ભારતમાં પંચાયતી રાજ સૌપ્રથમ કયા રાજ્યમાં શરૂ થયું ?
 (A) પંજાબ
 (B) મહારાષ્ટ્ર
 (C) ગુજરાત
 (D) રાજસ્થાન
- (11) ભારતમાં પંચાયતી રાજની સ્થાપના પહેલા ગ્રામ વિકાસની યોજનાને કયા નામે ઓળખવામાં આવી હતી ?
 (A) કલ્યાણ યોજના
 (B) ગ્રામીણ યોજના
 (C) નગર વિકાસ યોજના
 (D) સામુદાયિક વિકાસ યોજના

- (12) પંચાયતી રાજમાં પક્ષવિહિન ચૂંટણી પદ્ધતિનો વિચાર કોણે આપ્યો ?
- (A) જયપ્રકાશ નારાયણ
(B) ગાંધીજી
(C) નેહરુ
(D) વિનોબા ભાવે
- (13) _____ જિલ્લા પંચાયતના મુખ્ય વહીવટી વડા ગણાય છે ?
- (A) ડી.ડી.ઓ.
(B) ટી.ડી.ઓ.
(C) કલેક્ટર
(D) ડી.એસ.ઓ.
- (14) _____ મહાનગર પાલિકાના મુખ્ય વડા (પદાધિકારી) છે.
- (A) પ્રમુખ
(B) મેયર
(C) કમિશનર
(D) ચેરમેન
- (15) ગુજરાતમાં પંચાયતી રાજની સ્થાપના કઈ સાલમાં થઈ ?
- (A) 1965
(B) 1960
(C) 1961
(D) 1970
- (16) પંચાયતી રાજનું સૌથી નાનું એકમ _____ છે.
- (A) જિલ્લા પંચાયત
(B) તાલુકા પંચાયત
(C) ગ્રામ પંચાયત
(D) અન્ય
- (17) તાલુકા પંચાયતનાં મુખ્ય વહીવટી વડા ગણાય છે.
- (A) મામલતદાર
(B) ટી.ડી.ઓ.
(C) ડી.ડી.ઓ.
(D) ચીફ ઓફિસર
- (18) સત્તાનાં વિકેન્દ્રીકરણ માટે શું જરૂરી છે ?
- (A) સ્થાનિક સરકાર
(B) સરકાર
(C) ધારાસભા
(D) કારોબારી

(19) 'પંચાયતી રાજ' શબ્દ કોણે આપ્યો ?

- (A) ડો. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ
- (B) જવાહરલાલ નેહરુ
- (C) ડો. આંબેડકર
- (D) ગાંધીજી

(20) ભારતમાં સૌપ્રથમ વખત સામુદાયિક વિકાસ યોજનાનો ખ્યાલ આપનાર શહેર કયું હતું ?

- (A) હૈદરાબાદ
- (B) ત્રાવણકોર
- (C) વડોદરા
- (D) જયપુર

- 2 પંચાયતી રાજમાં રાજકીય પક્ષોની ભૂમિકા જણાવો. 10
અથવા
- 2 પંચાયતી રાજની મુખ્ય સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.
- 3 ગ્રામ પંચાયતની રચના, સત્તા અને કાર્યો જણાવો. 10
અથવા
- 3 જિલ્લા પંચાયતની રચના, સત્તા અને કાર્યો જણાવો.
- 4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8
(1) સામાજિક ન્યાય સમિતિની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.
(2) જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ .
- (બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 8
(1) મ્યુનિસિપલ કમિશનર
(2) પંચાયતીરાજ અને જ્ઞાતિવાદ.
- 5 ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (કોઈપણ બે) 14
(1) સરપંચ.
(2) ગ્રામ પંચાયતના આવકના સાધનો.
(3) મહાનગરપાલિકાનાં કાર્યો જણાવો.
(4) ગ્રામ પંચાયતના તલાટી-મંત્રીનાં કાર્યો જણાવો.

ENGLISH VERSION

1 M.C.Q.

20

- (1) Who is known as a father of local self-government in British India ?
 - (A) Macaulay
 - (B) Dalhousie
 - (C) Lord Ripon
 - (D) Wellesley

- (2) Which committee suggested "The three tier" structure for local self government ?
 - (A) Ashok Mehta Committee
 - (B) Kothari Committee
 - (C) Balvantray Committee
 - (D) Nagarwala Committee

- (3) Which commission had appointed the British Government for de-centralization of power ?
 - (A) Royal
 - (B) Simon
 - (C) Montague
 - (D) Macaulay

- (4) "The real India is living in villages" who said that ?
 - (A) Nehru
 - (B) Mahatma Gandhi
 - (C) Dr. Ambedkar
 - (D) Sardar Patel

- (5) In which year implemented the 73rd constitutional Amendment (Panchayati Raj) ?
 - (A) 1950
 - (B) 1970
 - (C) 1993
 - (D) 1965

- (6) In which annexure of constitution is provision for 'Panchayati Raj' ?
 - (A) 12
 - (B) 11
 - (C) 13
 - (D) 10

- (7) Which kind of rule was started in India by “Gram Sabha” ?
(A) Direct Democracy
(B) Bureaucracy
(C) Gram Shahi
(D) Monarchy
- (8) How many tier structure is of Panchayati Raj in India ?
(A) 5
(B) 3
(C) 4
(D) 2
- (9) In local government _____ % seats are reserved for women.
(A) 30%
(B) 32%
(C) 33%
(D) 35%
- (10) In which state has been started the Panchayati Raj first time in India ?
(A) Punjab
(B) Maharashtra
(C) Gujarat
(D) Rajasthan
- (11) By which name the rural development programme in India was known before establishment of Panchayati Raj ?
(A) Welfare programme
(B) Rural programme
(C) Urban Development programme
(D) Community Development programme
- (12) Who gave the ideas of partyless election system in Panchayati Raj ?
(A) Jayprakash Narayan
(B) Gandhiji
(C) Nehru
(D) Vinoba Bhave

- (13) _____ is chief administrative head of district panchayat.
- (A) D.D.O.
 - (B) T.D.O.
 - (C) Collector
 - (D) D.S.O.
- (14) _____ is chief ex-officio and head of municipal corporation.
- (A) President
 - (B) Mayor
 - (C) Commissioner
 - (D) Chairman
- (15) In which year the Panchayati Raj in Gujarat was founded ?
- (A) 1965
 - (B) 1960
 - (C) 1961
 - (D) 1970
- (16) Which is the smallest unit of Panchayati Raj ?
- (A) Jilla Panchayat
 - (B) Taluka Panchayat
 - (C) Gram Panchayat
 - (D) Other
- (17) Who is the administrative head of Taluka Panchayat ?
- (A) Mamlatdar
 - (B) T.D.O.
 - (C) D.D.O.
 - (D) Chief Officer
- (18) What is necessary for decentralization of power ?
- (A) Local Government
 - (B) Government
 - (C) Legislature
 - (D) Executive
- (19) Who gave the word 'Panchayati Raj' ?
- (A) Dr. Rajendra Prasad
 - (B) Jawaharlal Nehru
 - (C) Dr. Ambedkar
 - (D) Gandhiji

(20) Which state was city giving the ideas for very first time of community development in India ?

- (A) Hyderabad
- (B) Trivancore
- (C) Vadodara
- (D) Jaipur

2 State the role of political parties in Panchayati Raj. 10

OR

2 Discuss the main problems of Panchayati Raj.

3 State one formation, functions and powers of Gram Panchayat. 10

OR

3 State the formation, powers and functions of Jilla Panchayat.

4 (a) Write short note : (any **one**) 8

- (1) Discuss in short the social justice committee
- (2) The President of Jilla Panchayat

(b) Write short note : (any **one**) 8

- (1) Municipal Commissioner
- (2) Panchayati Raj and Casteism

5 Write short answers : (any **two**) 14

- (1) Sarpanch
- (2) Sources of income of Gram Panchayat
- (3) State the functions of Municipal Corporation
- (4) State the functions of Talati Mantri in Gram Panchayat
